

Байжуманова Ж.

Абай атындағы Шығыс Қазақстан гуманитарлық колледжі

Ғылыми жетекшісі: Кыдырханова А.С.

Тарихты сақтау – біздің өткенімізді кейінгі ұрпаққа жеткізудің маңызды жолы.

Аннотация. Тарихи-мәдени дәстүрлерді қайта жаңғырту мен дамыту сабақтастығын, еліміздің мәдени мұрасын насихаттау, қолдану, сақтау және зерделеумен байланысты мәдени орта сауда, туризм және шығармашылық өнер сияқты салаларда ресми немесе бейресми экономика арқылы жеке адамдар үшін де, жалпы ел үшін де жұмыс орындарын құрудың және табыс алудың тікелей көзі бола алатын негізгі аспектілерді анықтайды.

Тарихты сақтау – өткенімізбен болашағымыз туралы әңгіме. Бұл бізге: «Біздің тарихымызда не маңызды?» Деген сұрақ қоюға мүмкіндік береді. және «Біз болашақ үшін өткеніміздің қандай бөліктерін сақтай аламыз?» Тарихты сақтау арқылы біз тарихты басқаша көреміз, өткенге қатысты әртүрлі сұрақтар қоямыз, тарихымыз бен өзіміз туралы жаңа нәрселерді білеміз. Тарихты сақтау – біздің өткенімізді кейінгі ұрпаққа жеткізудің маңызды жолы.

Біздің еліміздің тарихы сан қырлы, ал тарихи сақтау сол оқиғаларды айтуға көмектеседі. Біздің еліміздің тарихы сан қырлы, ал тарихи сақтау сол оқиғаларды айтуға көмектеседі. Мәдени мұраны сақтау бірнеше себептер бойынша маңызды:

Мәдени сәйкестік: Мәдени мұра қауымдастықтың немесе қоғамның мәдени болмысын қалыптастыруда маңызды рөл атқарады. Ол белгілі бір адамдар тобының құндылықтарын, нанымдарын, әдет-ғұрыптары мен дәстүрлерін білдіреді және олардың тамыры мен мұрасымен байланыстыруға көмектеседі.

Тарихи маңызы: Мәдени мұра көбінесе белгілі бір жердің немесе қауымдастықтың тарихымен байланысты және оны сақтау өткен ұрпақтардың тарихы мен тәжірибесінің жоғалмауын қамтамасыз етеді.

Туризм және экономика. Мәдени мұра орындары мен мәдени тәжірибелер де маңызды туристік тартымдылықтар және жергілікті экономика үшін табыс көзі бола алады. Мәдени мұраны сақтау және ілгерілету арқылы қауымдастықтар тұрақты туризм мен экономикалық өсу үшін мүмкіндіктер жасай алады.

Білім: Мәдени мұра өскелең ұрпаққа өз мәдениетінің тарихы мен дәстүрлі әдет-ғұрыптардың маңызы туралы білім беруге көмектесетін құнды білім беру ресурсы ретінде де қызмет ете алады.

Адам құқықтары: Дәстүрлі тарихи мұраны сақтау азшылық қауымдастықтардың мәдени тәжірибелері мен сәйкестіктерінің жойылмауын немесе басылмауын қамтамасыз етуге көмектесу арқылы олардың адам құқықтарын қорғау үшін де маңызды болуы мүмкін.

Жалпы, мәдени мұраны сақтау мәдени бірегейлікті, тарихты, туризм мен экономиканы, білім мен адам құқығын сақтау үшін маңызды.

Мәдениет, атап айтқанда, әр елдің мәдени мұрасы оның тұрақты дамуымен тікелей байланысты екені жалпы қабылданған. Өйткені мәдени ресурстар өмір сүру сапасын жақсартумен бірге өсуге мемлекеттегі қолайлы климат жасауға шешуші үлес қосады. Соңғы онжылдықта экономикалық тұрақтылық тұжырымдамасы соңғы уақытқа дейін дәстүрлі экономикалық ой-пікірлермен ескерілмеген кеңірек антропологиялық және антропоцентристік өлшемдермен сипатталды. Бұл мәдени мұраның әлеуметтік-экономикалық құндылығын толық мойындайтын ЮНЕСКО, Еуропа Кеңесі сияқты халықаралық ұйымдардың соңғы есептерінің барлығында да көрініс тапқан. Мәдени мұра тұрақты экономикалық даму туралы ойлаудың негізінде жатыр. Мәдени мұраның материалдық және рухани маңыздылығының артуы оның жергілікті, аймақтық және ұлттық экономикалардағы, атап айтқанда құрылыс, жылжымайтын мүлік және туризм секторларындағы маңызды орнымен және олардың жұмыс орындарын құру мен экономиканың өсуіне қосқан үлесімен байланысты. Шынында да, мәдениет жасыл жұмыс орындарын құруда, кедейлікті азайтуда және қалаларды икемді етуде үлкен рөл атқарады.

Мәдени орта сауда, туризм және шығармашылық өнер сияқты салаларда ресми немесе бейресми экономика арқылы жеке адамдар үшін де, жалпы ел үшін де жұмыс орындарын құрудың және табыс алудың тікелей көзі бола алады. Мәдениет саласы қоғамның маргиналды мүшелерінің рухани қажеттіліктерін қанағаттандыру және күн көру үшін қатысуына мүмкіндіктер береді. Мәдени мұра қоғамда маңызды рөл атқаратындықтан, ол диалогты ілгерілетудің және шиеленістердің және ықтимал қақтығыстардың алдын алудың негізгі факторына айналады (мысалы, таныс, белгілі мәдени парадигмаларды пайдалану өзара түсіністікке, оқуға және аталған қауымдастық ішінде тиімді қарым-қатынасқа ықпал етеді) .

Туризм түрлері мен нысандарының санының үнемі өсіп келе жатқаны арасында мәдени және экологиялық туризм тұрақты түрде жетекші орын алады. Жалпы жаһандық туристік ағынның 40%-дан астамы тек мәдени мотивтерге байланысты, яғни. дүниежүзілік, ұлттық және жергілікті мәдени құндылықтарды, әдет-ғұрыптарды, этнографиялық ерекшеліктерді, архитектуралық құрылыстарды, діни жоралғыларды білуге, ой елегінен өткізуге, қолмен ұстауға, сезінуге, танып-білуге ұмтылу. Мәдени уәждер мен табиғи жағдайда саяхаттауға деген ұмтылыстан туындайтын туристік ағынның өсуіне қарай туристік айналымға мәдени және табиғи ортаның объектілері мен құбылыстары көбірек кіреді.

Әлемде туризм индустриясы мен мәдени және табиғи мұра объектілері арасындағы қарым-қатынастарды ұлттық (мемлекеттік) және жергілікті деңгейде реттеуде өте үлкен тәжірибе жинақталған, нәтижесінде объектілер сақталып қана қоймай, сонымен қатар болмысы жаңа аспектіде дамытылады, жанданады және қолданылады.

Еліміздің тарихи-мәдени және табиғи әлеуетінің негізін тарихи қорымдар, мүліктік мұражайлар, мұражай қорықтары, ұлттық және табиғи саябақтар, қорықтар және ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың кейбір түрлері сияқты объектілер құрайды – барлығы 1000-нан астам. біздің орасан зор еліміздің әр

түрлі бөліктерінде орналасқан және туристер мен экскурсанттарды тартатын нысандар. Дәл осы объектілерде және іргелес аумақтарда мәдени, тарихи және табиғи көрікті жерлер көп шоғырланған, дәстүрлер сақталған, мұраны сақтау, бейімдеу, дамыту және реттелетін туристік пайдалану үшін ең қолайлы ұйымдастырушылық, басқарушылық және басқа да алғышарттар бар. сайттар, заманауи туристік технологияларды табысты енгізу және соның салдары ретінде оларға әлеуметтік-экономикалық дамуға жаңа серпін беру.

МӘДЕНИ ҚҰРАЛЫҚТАРДЫ ПАЙДАЛАНУДЫҢ НЕГІЗГІ ЖӘНЕ ҚОСЫМША ПАЙДАСЫ

- Мәдени тауарлар мен қызметтер үшін төленген ақша, оның ішінде тұтыну тауарлары мен қызметтерін төлеуге дайын болу — кіру жарналары, мәдени туризм шығындары, мәдени құндылықтар мен мүлікті сатып алу, гранттар мен қайырымдылықтар (салық сомаларын шегергенде) т.б.

- Туристік пайда немесе тұтынушылық артықшылық – тұтынушылар үшін мәдени тауарлар мен қызметтер төленген ақша сомасынан жоғары құндылыққа ие.

- Экономикалық дамуға тікелей әсері мәдени тауарлар мен қызметтерді өндірушілер мен жеткізушілер үшін салықтарды төлегеннен кейінгі таза пайда болып табылады.

- Мәдениет кәсіпорындарының қызметкерлері мен байланысты жеткізушілер жұмсаған қаражат есебінен басқа салалардағы табыстың жанама өсуі. Индукциялық әсер – жанама әсер табысын жұмсау нәтижесінде.

- Тікелей, жанама және индукциялық әсерлердің нәтижесінде жаңа жұмысшыларды құру.

ҚОРҒАУ ЖОБАЛАРЫНЫҢ ҚОСЫМША ПАЙДАСЫ:

- Жеке инвестицияларды ынталандыру;
- Қорғаныс шараларына шығындардың әлеуетті төмендеуі;
- санитарлық тазалау шығындарының әлеуетті төмендеуі;
- Жаңа кәсіпорындарды құрудың жоғары қарқыны.

Мәдени-ағартушылық мақсаттағы туризмді дамыту идеясы түбегейлі жаңа тезиспен байланысты: тарихи, мәдени және табиғи мұралар кешені аймақтың ерекше және өте маңызды экономикалық ресурсы болып табылады. Ол туризмді дамытудың негізі болуы мүмкін және болуға тиіс арнайы мамандандыру саласы, әлеуметтік саясатты жүзеге асыру мен жергілікті экономиканы дамытудың перспективалық бағыттарының бірі, рухани өмірдің маңызды факторы.

Әдебиеттер тізімі:

1. <https://kaz.inform.kz/news> - информациялық сайт
2. <https://naqtygazeti.kz/kk/tarihi-m-deni-eskertkishterdi-or-au-men-sa-taudy-ma-yzdyly-y/> - информациялық сайт
3. <https://sn.kz/sn-akparat-agyny/99831-m-deni-mura-ult-tarikhy>.

